

Den første sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om foranstaltninger mod olieforurening af havet.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 31) findes i tidenden sp. 683, udvalgets betænkning i tillæg B sp. 795).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Kampmann: Jeg skal blot benytte lejligheden til ganske kort at udtrykke en glæde over den drejning, som socialdemokraterne finder at forslaget her har fået under udvalgsbehandlingen. Allerede under førstebehandlingen gjorde vi opmærksom på, at den største fare for forurening af havene var industriaffaldets bortkastning i havene. Både betænkningen og det lille ændringsforslag, som måske kan se meget betydningsløst ud, udtrykker, at der er sket en drejning, således at det, der vel primært var sigtet med forslaget, nemlig olieforureningen, nu ligesom er vejet for den væsentligste og primære forureningskilde, industriaffaldet i havene.

Jeg vil godt benytte lejligheden til så kraftigt som muligt at opfordre handelsministeren til at tage initiativ til at få indkaldt IMCO til en konference inden 1973, som det ellers er foreslået, til at drøfte netop dette affalds betydning for havenes forurening. Jeg ved, at vi har mulighed for ikke mindst på skandinavisk initiativ at tage et væsentligt initiativ på dette område, og mine bemærkninger her, idet jeg støtter forslaget, skal gå ud på at opfordre handelsministeren til at få indkaldt en sådan konference, helst væsentligt inden 1973.

Henning Andersen: Vi har bl. a. igennem et godt udvalgsarbejde erfaret, at det af handelsministeren stillede ændringsforslag vedrørende lovens titel, således at den også

omfatter andre materialer end olie, er en rigtig tilføjelse, idet der i høj grad også udcastes og udtømmes andre ikke let nedbrydelige materialer.

Vi er desværre kommet så langt med hensyn til forurening af havet, at det er vanskeligt at forebygge, hvorfor det er af allerstørste betydning, at det internationale samarbejde på dette område sker hurtigere end hidtil. Vi ved, at der i IMCO skal være konference i London i 1973 og i Sverige under FN i 1972, men jeg synes, det også er af stor betydning, at handelsministeren har lovet i allernærmeste fremtid at tage en drøftelse med de nordiske ministre angående dette specielle forureningsområde.

Jeg skal på det konservative folkepartis vegne anbefale lovforslaget med det af ministeren stillede ændringsforslag.

Henry Sørensen: En af de væsentlige ændringer, der er sket under behandlingen af dette lovforslag, vedrører lovens titel, og den er meget væsentlig efter min opfattelse, idet den nu også omhandler andre materialer end olie. Med den bemyndigelse, handelsministeren får, vil jeg i hvert fald give udtryk for, at det er et meget langt skridt, vi er kommet hen ad vejen.

Jeg er ikke uenig med hr. Kampmann i, at vi selvfølgelig skal tage nye initiativer med hensyn til møder om de fremtidige forureninger, idet de er meget, meget fremherskende i vore have og ikke mindst i vores indre farvande, men med dette lovforslag har ministeren mulighed for at komme meget langt hen ad vejen, og jeg vil derfor på venstres vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Amtoft: Udvalgsarbejdet vedrørende lovforslaget har vist de fleste af medlemmerne af udvalget, at der ikke kan være megen tvivl om, at olieforureningen i størst mulig udstrækning søges undgået, og at olieselskaberne også har taget højde for de meget skadelige følger, som forliset af en supertanker kan resultere i. Jeg vil herunder gerne nævne, at handelsministeren på forslaget til finanslov for 1971-72 har en bevilgning på 1/2 mill. kr. til beredskabsforanstaltninger til bekæmpelse af olieforurening på havet.

Det ville være forkert at drage den slut-

[Amtoff.]

ning, at vi nu er nær ved at have bekæmpet olieplagen til søs. Der er stadig alt for mange eksempler på olieudtømminger, der bl. a. resulterer i, at et meget stort antal søfugle går til grunde.

Der kan dog næppe være megen diskussion om, som også de tidligere ordførere har nævnt, at den værste forurening af havet stammer fra andre stoffer end olie, og jeg vil her gerne nævne de deciderede giftstoffer, som af nogle firmaer nedsænkes i havet på internationalt farvand. Hr. Kampmann har allerede været inde på det, idet han henstillede til ministeren, at ministeren på nordisk plan søgte indkaldt til en international konference. Udkastning af sådant affald er jo forbudt fra danske skibe, men forbuddet gælder ikke udenlandske fartøjer.

Jeg kunne måske nok ønske en skærpelse af bestemmelsen i § 10 a om forurening med andre stoffer end olie, således at man i størst mulig udstrækning undgik enhver form for udkastning af affald fra skibe, f. eks. således at man undgik toiletaffald fra de store passagerskibe. Men det vil nok føre for vidt i forbindelse med dette lovforslag at komme ind på generelle forureningsspørgsmål. Vi må drage vores erfaringer med den foreslåede skærpelse af lovgivningen.

Det radikale venstre kan være tilfreds med ændringsforslaget vedrørende lovens titel, som præciserer, at loven drejer sig om andet end olieforurening. Det radikale venstre kan også anbefale selve lovforslaget.

Sigsgaard: Jeg tog ikke stilling til lovforslaget ved første behandling og skal i stedet for gøre det nu ved anden behandling, hvor der også foreligger mere materiale, bl. a. som resultat af en, så vidt jeg kan se, nogenlunde grundig udvalgsbehandling.

Forslaget betyder et fremskridt i forhold til nu, men det er tvivlsomt også efter udvalgsbehandlingen, hvor stort fremskridtet er. Det afhænger bl. a. af, i hvor høj grad ministeren vil bruge bestemmelsen i den nye § 10 a om forurening med andre materialer end olie. Jeg vil henstille, at den bestemmelse bruges, og at den bruges hurtigt, og at det sker med baggrund i det, man måske kunne kalde vores moralske ansvar for forvaltningen af jordens ressourcer, mere end i vores juridiske forpligtelser som søfartsnati-

on. Det første, det moralske ansvar, rækker jo væsentligt videre end det sidste. Jeg håber, at man snart når dertil, at olieudtømming helt forbydes.

Desværre beskæftiger forslag og bemærkninger sig næsten kun med olieforureningens æstetiske skader, og derved bliver forslaget til et ret typisk eksempel på symptombehandling. De biologiske skader som følge af olien er nok langt alvorligere. Vi ved, at olien ved opslemning kan optages og opsamles i havets organismer, og at koncentrationen kan blive så stor, at organismen selv eller måske en rovfisk, der æder den, dræbes. Denne giftopsamling rummer selvfølgelig direkte fare for menneskers sundhed, men måske først og fremmest indirekte gennem den forstyrrelse af den økologiske balance, som den skaber. Om den ved vi endnu alt for lidt, og det burde mane til endnu større forsigtighed end den, forslaget er udtryk for. Vi ved om andre stoffer, hvilke store skader der er forbundet med dem, f. eks. om DDT, der findes overalt på jorden, at det nedsætter dannelsen af ilt i havets alger, og at det er disse alger, der forsyner os med halvdelen af den ilt, vi bruger. Om olien har tilsvarende virkninger, når den optages i algerne, ved vi ingenting om, og om den har andre skadelige virkninger, ved vi meget lidt. Vi ved, at visse forbindelser i den virker kræftfremkaldende, også efter at en eventuel petroleumsmag er forsvundet, og det gør det yderst betænkeligt at bruge olieforurenedede havdyr som føde. Også derfor er der brug for et totalforbud mod olieforureningen.

I denne forbindelse vil jeg beklage mig lidt over, at forslaget på et enkelt punkt, så vidt jeg kan se, medfører en svækkelse i forhold til i dag. Det gør det muligt for tankskibe over 150 bruttoregister tons at udtømme olie i forbindelse med det nye Load on Top-system, også i Nordsøen og Østersøen, hvad der i dag helt er forbudt for disse skibe og for andre skibe, hvis de er på vej til havne, der har modtagelsesanlæg for olierester. Der mener jeg altså der er tale om en lille forringelse, som er beklagelig.

Udvalget, som jeg altså ikke har været medlem af, har spurgt ministeren, om der ikke kunne tages nogen initiativer før den internationale konference i 1973, og ministeren nævner i sit svar nogle konferencer og

[Sigsgaard.]

forhandlinger, der skal finde sted. Men det, der er brug for, er netop fart i forskningen af de biologiske følger af olieforureningen og havforureningen i det hele taget; her kunne der gøres en hel del før 1973, og det opfordrer jeg regeringen til. Jeg ved godt, at forskningen henhører under andre end handelsministeren, men den må ind i billedet, når vi behandler forslaget her.

Udvalgsmaterialet tyder på, at i hvert fald nogle medlemmer af udvalget gerne var gået videre, end ministeren er gået med forslaget. Men når ministeren udtrykker betænkelighed ved at gå videre ud fra argumentet, at der ikke bør pålægges dansk skibsfart strengere vilkår end de internationalt aftalte af taltale til dansk skibsfarts konkurrenceevne, så må jeg sige, at det jo er patentundskyldningen for ikke at gøre mere. Det er præcis det samme, vi oplever, når industrien, når der tales forurening i almindelighed, siger: ja men vi kan ikke gøre så forfærdelig meget, for vi må jo passe på, at vores konkurrenceevne i forhold til andre lande ikke forringes.

For det første kunne man spørge ministeren, om han ikke synes, der er noget galt med et system, hvor konkurrencestillingen i visse tilfælde som for eksempel her prioriteres højere end det, man næsten kunne kalde artens interesse i at overleve — eller i hvert fald overleve på rimelige vilkår.

For det andet er det svært at se, hvordan vi skal komme ud af stedet, hvis sådanne undskyldninger skal tages for gode varer, skal tillægges stor vægt i debatten og være afgørende for, hvor langt man kan gå. Man kunne spørge: hvorfor ikke for en gangs skyld gå foran, det vil sige gå videre, end forslaget lægger op til? Der er nok ikke store chancer for at få ændret forslaget nu, men man burde i hvert fald hurtigt gå væsentligt videre, end forslaget giver mulighed for.

§ 10 a lægger jo ganske vist op til at gå videre, den giver ministeren visse handlemuligheder efter indstilling fra det råd, der er nedsat. Men hvad er det egentlig for et råd, der sidder og rådgiver ministeren? Jeg har hørt, at det består af folk fra oliebranchen, fra civilforsvaret og fra flåden. Om der er andre med i det, tør jeg ikke sige, men jeg vil spørge, om det er korrekt — det går jeg ud fra. Måske har spørgsmålet om

rådets sammensætning været behandlet i udvalget, men det er vel noget, der kan svares ret kort på her.

Jeg vil videre spørge, om videnskaben, marinbiologien f. eks., og fiskeriet er repræsenteret i dette råd, sådan som de efter min mening helt naturligt bør være.

Jeg håber altså, at ministeren kan svare på disse spørgsmål. Jeg tror, at rådets sammensætning vil være meget afgørende for, om mulighederne ifølge § 10 a virkelig udnyttes. For det giver jo ikke — og det skal jeg slutte med at sige — nogen større trykthed, at oliebranchen bekæmper olieforureningen med stoffer, der har den virkning, at de alene speeder den hastighed op, hvormed olien optages af havets organismer. Det er rigtigt, at det kan se slemt ud med en olieforurening på havet, og dér kan oliebranchen altså komme med sine bekæmpelsesmetoder og få det til at se pænt ud i løbet af kort tid, men det, der er sket, er bare, at den optagelse af olien i havets organismer, som under alle omstændigheder ville ske, har man fået til at ske noget hurtigere. Det er altså en rent æstetisk bekæmpelse. Det er den dårligst tænkelige måde at foretage en bekæmpelse på, og jeg synes ikke, at det er betryggende, hvis det er kræfter som oliebranchen, der spiller en meget stor rolle i det råd, der er nedsat. Jeg beder altså om at få besked på, hvordan rådet er sammensat, hvilke organisationer der er repræsenteret, og om ministeren, hvis ikke videnskaben og fiskeriet er repræsenteret, vil tage skridt til at sørge for, at de bliver repræsenteret.

Handelsministeren (Knud Thomsen): Jeg vil gerne takke for en — så vidt jeg forstår — fuldstændig tilslutning til lovforslaget her ved anden behandling.

Jeg tror, så godt som alle ordførere opholdt sig ved spørgsmålet om den kommende IMCO-kongres, og jeg skal gerne her bekræfte, at jeg skal følge udvalgets henstilling og forsøge på nordisk plan at fremskynde denne konference mest muligt. Når jeg i udvalget har gjort opmærksom på, at det burde ske på nordisk plan, var det ikke noget forbehold, men simpelt hen fordi vi vist var enige om i udvalget, at det mest muligt ville fremme sagen, hvis det kunne ske på nordisk plan.

Ligeledes har ordførerne alle opholdt sig

[Handelsministeren.]

ved den nye paragraf, som for så vidt ikke vedrører den nuværende oliekonvention. For at undgå en mulig misforståelse af det, hr. Amtoft sagde, at § 10 a kun vedrørte danske skibe, skal jeg gøre opmærksom på, at § 10 a angår danske skibe i alle farvande og alle skibe i danske farvande. Længere kan vi ikke her i landet lovgive.

Med hensyn til søfuglene skal jeg gøre opmærksom på, at vi allerede har reageret på de pressemeddelelser, der var fremme. Vi er trådt i forbindelse med Jagtrådet for at få en kortlægning af størrelsen af og eventuelt den geografiske placering af disse fugle-drab. Dette skulle i vid udstrækning være teknisk muligt, således at vi kan se, hvad der her kan gøres.

Der skal ikke herske nogen tvivl om min gode vilje til at bruge § 10 a, som jo træder i kraft med det samme.

Hr. Sigsgaard kom med et par enkelte bemærkninger. Jeg skal gøre hr. Sigsgaard opmærksom på, at der er tale om en udvidelse af en allerede bestående lov, og ifølge den bestående lov er al udtømmning af olie under enhver form i dansk territorialfarvand forbudt, simpelt hen. Det står i loven nu.

Endvidere spurgte hr. Sigsgaard, hvem der var repræsenteret i rådet, herunder i særdeleshed om marinbiologerne var repræsenteret. Jeg er ikke i stand til her fra talerstolen at redegøre for rådets nøjagtige sammensætning. Jeg ville gerne have svaret i udvalget på det, hvis man havde spurgt om det, men jeg gør opmærksom på, at også rådet er fikseret i den nugældende lov, ifølge hvis § 9, som ikke er ændret, jeg kan nedsætte et sådant råd og har nedsat et råd. Det skal bistå handelsministeriet ved gennemførelse af konventioner og rådgive på forskellig måde. Rådet kan tilkalde tekniske eksperter og kan i øvrigt fra lokale myndigheder kræve sig forelagt oplysninger osv. osv., og det sammensættes i øvrigt af repræsentanter for de interesserede myndigheder og organisationer efter ministerens nærmere bestemmelse. Jeg kan ikke sammensætningen udenad; der er ingen, der har spurgt mig om det hidtil. Men rådet synes i den henseende at være ganske overmåde elastisk, og jeg skal lade hr. Sigsgaards spørgsmål gå videre, om man mener, at der skal

være bl. a. marinbiologisk sagkundskab til stede i dette råd.

Jeg takker for tilslutningen.

Sigsgaard: Jeg skal selvfølgelig ikke bebrejde ministeren, at han ikke på stedet er i stand til at gøre rede for, hvordan dette råd er sammensat, men jeg forstod på ministerens svar, at på en eller anden måde ville folketinget få orientering om, hvordan rådet er sammensat. Jeg tror, ministeren nævnte, at det kunne oplyses over for udvalget, men så vidt jeg har hørt, er der ikke tendens til, at forslaget går tilbage til udvalget igen. Jeg håber altså, at vi alligevel vil få sammensætningen af rådet at vide på den ene eller den anden måde. Handelsministeren finder nok en udvej.

Jeg tilføjede før det spørgsmål til handelsministeren, om han ikke ville finde det rimeligt, hvis ikke fiskeriet og de berørte videnskaber er repræsenteret i rådet, at det så sker, ikke mindst under hensyn til den debat, der nu har fundet sted, og også under hensyn til den udvalgsbehandling, der har fundet sted, hvor man har været inde på en række forureningsspørgsmål i forbindelse med havet, som ikke tidligere har været fremme, da den nugældende lov blev udarbejdet og vedtaget.

Handelsministeren (Knud Thomsen): Jeg sagde til hr. Sigsgaard, at jeg ikke umiddelbart her kunne give oplysningen om, hvordan rådet for øjeblikket var sammensat. Den kan jeg fornuftigvis give, jeg tror på fredag, når vi har tredje behandling. Det skal jeg gerne gøre.

Jeg har yderligere sagt, at jeg skal overveje sammen med andre interesserede myndigheder, om der er behov for at få forskningen repræsenteret, i den udstrækning, den ikke måtte være repræsenteret. Jeg skal give de oplysninger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Kaj Andresen): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af postloven.

(Lovforslaget (nr. 68) findes i tillæg A. sp. 1463, fremsættelsen i tidenden sp. 1388).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Hans Lund: En del af de ændringer i postloven, som vi nu har til behandling, er udelukkende affødt af den verdenspostkongres, der blev holdt i Tokyo i 1969. Det er klart, at postvæsenet deltager i et omfattende internationalt samarbejde, og fra mit partis side skal der ikke lægges hindringer i vejen for, at vi tiltræder de ændringer, man her foreslår. At det så også giver lidt mere provenu til postvæsenet, kan vi sådan set kun være glade for. Jeg skal ikke komme ind på de tekniske ting. Det har været omtalt i pressen, og bemærkningerne til lovforslaget er meget fyldstgørende.

Ændringen af ordet „anbefalet“ til „rekommanderet“ er et led i det nordiske samarbejde. Man kan diskutere, om ordet „anbefalet“ er mere dansk end „rekommanderet“, men man har dog indberettet til sprog-nævnet, at man har tænkt sig den ændring, og det lader ikke til, at der er kommet nogen reaktion.

Det mest interessante i lovforslaget er faktisk forslagene med hensyn til husbrevkassenlæg og særlige villabrevkasser samt særlige regler for sommerhusområderne, fritidshusområderne. Det er nok temmelig drastiske ændringer i postafleveringen, man her vil indføre, og der er ingen tvivl om, at der i befolkningen vil rejse sig modstand mod forslagene. På den anden side skal man ikke være stillestående, man skal også være parat til at tage den rationalisering, som nu engang er påkrævet, og det har vist sig i andre lande, også i nordiske lande, at man har haft en vældig succes med disse husbrevkassenlæg. Men naturligvis er der

problemer i forbindelse hermed. Der er f. eks. de bevægelseshæmmede, de kan godt få noget smadder med at hente deres post i stueetagen, hvis de bor ret højt oppe. Vi har drøftet det spørgsmål, og det er muligt, at postvæsenet kan finde frem til en løsning af det problem, som vil opstå.

Der er heller ingen tvivl om, at postbudene måske vil være lidt modstandere af forslaget. Hvis rationaliseringen kun skal betyde en mere effektiv arbejdstid, mere udnyttelse af arbejdskraften — og det er selvfølgelig noget af det, postvæsenet tænker på — ja, så kan jeg godt forstå, at man fra den side vil være lidt betænkelig. Men det har ligegodt vist sig i de senere år, at de gode firmaer har ladet deres rationalisering også komme personalet til gode, og jeg er da ikke sikker på andet, end at den modernisering og den rationalisering, der her er på vej inden for postvæsenet, også løn- og arbejdsmæssigt kan komme postbudene til gode.

Jeg skal ikke trætte mere på dette område, men jeg regner med, at det udvalg, der bliver nedsat, vil benytte lejligheden til at drøfte visse ting i forbindelse med postvæsenet. Man bliver somme tider præsenteret for, at postombæringen ikke alle steder er så god, som den burde være. Man hævder, at gamle købstadområder, som førhen har haft 3 ombæring pr. dag, nu er skåret ned til 1 om dagen. Modsat kan man måske glæde sig over, at man visse steder, hvor der kun har været 1 ombæring i visse landdistrikter, nu har fået 2. Men man har indtryk af, at det ligger noget uensartet.

Man kritiserer bl. a. også, at dér, hvor man får avisen gennem postvæsenet, kan der ske tekniske fejl, hvorved aviserne ikke kommer frem til tiden, og så lader man dem ganske roligt ligge til næste dag. Det er et spørgsmål, om det er en forsvarlig service over for befolkningen.

Dette er altså noget af det, jeg regner med vi kan drøfte i udvalget.

Juul-Madsen: Jeg kan ligesom den ærede socialdemokratiske ordfører umiddelbart give tilslutning til de foreslåede ændringer i postloven, der vedrører de nye internationale regler, som træder i kraft den 1. juli 1971. Det er klart, at når der bliver foretaget en ny graduering af vægtsatserne på internationalt plan, er det praktisk og formåls-